

AD 81/1/26
REV 1

LIMITE

CONF-MD 19

ΕΓΓΡΑΦΟ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

Θέμα: ΚΟΙΝΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
- Ομάδα κεφαλαίων 3: Ανταγωνιστικότητα και χωρίς αποκλεισμούς
ανάπτυξη

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

Δημοκρατία της Μολδαβίας

ΚΟΙΝΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

(σε συνέχεια της διαπραγματευτικής θέσης της Μολδαβίας AD 31/26 CONF-MD 6)

Ομάδα διαπραγματευτικών κεφαλαίων: 3

Ανταγωνιστικότητα και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη

Περιλαμβανομένων των κεφαλαίων 10 – Ψηφιακός μετασχηματισμός και μέσα ενημέρωσης, 16 – Φορολογία, 17 – Οικονομική και νομισματική πολιτική, 19 – Κοινωνική πολιτική και απασχόληση, 20 – Επιχειρήσεις και βιομηχανική πολιτική, 25 – Επιστήμη και έρευνα, 26 – Εκπαίδευση και πολιτισμός, και 29 – Τελωνειακή ένωση

Η παρούσα θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται στη γενική της θέση για τη διάσκεψη προσχώρησης με τη Μολδαβία (AD 11/24 CONF-MD 2) και διέπεται από τις διαπραγματευτικές αρχές που περιέχονται σε αυτή, δηλαδή:

- οποιαδήποτε άποψη εκφράσουν είτε η Μολδαβία είτε η ΕΕ σχετικά με κάποιο συγκεκριμένο κεφάλαιο των διαπραγματεύσεων δεν προδικάζει κατά κανένα τρόπο τη θέση που ενδέχεται να λάβουν σχετικά με άλλα κεφάλαια,
- οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με συγκεκριμένα κεφάλαια, έστω και μερικές συμφωνίες, δεν μπορούν να θεωρηθούν οριστικές έως ότου επιτευχθεί γενική συμφωνία για όλα τα κεφάλαια,

καθώς και από τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα σημεία 5, 12, 42, 49, 50, 51 και 52 του διαπραγματευτικού πλαισίου.

Η ΕΕ παροτρύνει τη Μολδαβία να συνεχίσει τη διαδικασία για την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ και την ουσιαστική εφαρμογή και επιβολή του και, εν γένει, να αναπτύξει, πριν ακόμη από την προσχώρηση, πολιτικές και μέσα που να προσεγγίζουν όσο το δυνατό περισσότερο τις πολιτικές και τα μέσα της ΕΕ.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία, στη θέση της AD 31/26 CONF-MD 6, αποδέχεται το κεκτημένο της ΕΕ στο πλαίσιο της ομάδας κεφαλαίων 3 ως ίσχυε στις 7 Οκτωβρίου 2026 και δηλώνει ότι έως την ημερομηνία προσχώρησής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι έτοιμη να το εφαρμόσει, εκτός από τους τομείς των κεφαλαίων 10 και 16 όπου η Μολδαβία έχει ζητήσει μεταβατικές περιόδους, όπως αναφέρεται κατωτέρω.

Σαν γενική απάντηση στα αιτήματα της Μολδαβίας για μεταβατικές περιόδους και παρεκκλίσεις, η ΕΕ υπενθυμίζει τη γενική διαπραγματευτική της θέση ότι τα μεταβατικά μέτρα είναι έκτακτα, έχουν περιορισμένη χρονική διάρκεια και εμβέλεια, και συνοδεύονται από σχέδιο με σαφώς καθορισμένα στάδια για την εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ. Τα μεταβατικά μέτρα δεν πρέπει να συνεπάγονται τροποποιήσεις των κανόνων ή των πολιτικών της ΕΕ, να παρεμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία τους ή να οδηγούν σε σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

1 Κεφάλαιο 10 – Ψηφιακός μετασχηματισμός και μέσα ενημέρωσης

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το καλά οργανωμένο **θεσμικό πλαίσιο** και το υψηλό επίπεδο **νομικής ευθυγράμμισης** της Μολδαβίας. Η ΕΕ σημειώνει την πρόοδο της Μολδαβίας στο πεδίο του ψηφιακού μετασχηματισμού, ιδίως όσον αφορά την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διασφαλίσει έναν ισχυρό μηχανισμό για την παρακολούθηση της προόδου που σημειώνεται στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής της για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, με βάση τις ενδείξεις του δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας της ΕΕ (DESI). Η ΕΕ σημειώνει με ικανοποίηση τον νέο νόμο της Μολδαβίας για την κυβερνοασφάλεια, ο οποίος είναι ευθυγραμμισμένος εν μέρει με την οδηγία NIS2¹.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των **ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των τεχνολογιών της πληροφορίας**. Η ΕΕ χαιρετίζει τις προσπάθειες της Μολδαβίας να ευθυγραμμιστεί με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών² μέσω του σχεδίου νόμου της για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ενώ ταυτόχρονα η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να σημειώσει περαιτέρω πρόοδο και όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του κανονισμού για το ανοικτό διαδίκτυο³ και του κανονισμού για τις υποδομές gigabit⁴. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για την ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα της περιαγωγής, η οποία κατέστησε δυνατή την προσχώρησή της στον χώρο περιαγωγής με χρέωση εσωτερικού την 1η Ιανουαρίου 2026. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία θα πρέπει να εξασφαλίσει την πλήρη ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ για τον γεωγραφικό αποκλεισμό⁵ και άλλες μορφές διακρίσεων με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να εφαρμόσει τα μέτρα της εργαλειοθήκης για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G (μέσω όλης της αναγκαίας συμπληρωματικής νομοθεσίας) και να ευθυγραμμιστεί με την απόφαση για τη ζώνη UHF⁶.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των **ψηφιακών υπηρεσιών**. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να συνεχίσει τις προσπάθειες για πλήρη ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα αυτό.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2555

² Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2120

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1309

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302

⁶ Απόφαση (ΕΕ) 2017/899

Η ΕΕ υπογραμμίζει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των **δεδομένων**. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εντείνει τις προσπάθειές της για ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως με τον κανονισμό για τα δεδομένα και την πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων.

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **ψηφιακή εμπιστοσύνη και την κυβερνοασφάλεια**. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να σημειώσει πρόοδο προς την πλήρη ευθυγράμμιση με τον κανονισμό για το πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα και να ευθυγραμμιστεί με την εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των **υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων**. Η ΕΕ σημειώνει ότι τα σχέδια της Μολδαβίας είναι σύμφωνα με τα πλαίσια πολιτικής της ΕΕ. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να συνεχίσει τις προσπάθειες νομοθετικής και θεσμικής μεταρρύθμισης στους τομείς της προστασίας των δημοσιογράφων, της ανεξαρτησίας της ρυθμιστικής αρχής των μέσων ενημέρωσης, της διαφάνειας του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και της ρύθμισης της κρατικής διαφήμισης. Επιπλέον, η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα των ρυθμιστικών φορέων της, ώστε να εφαρμόσει και να επιβάλει αποτελεσματικά τον κώδικα για τα οπτικοακουστικά μέσα. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να αξιοποιήσει στο έπακρο το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη».

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ για τους **ημιαγωγούς**. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ευθυγράμμιση.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία δεν είναι ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **τεχνητή νοημοσύνη**. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ευθυγράμμιση. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η Μολδαβία διαθέτει νομικό και στρατηγικό πλαίσιο για την **καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού**. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει την ικανότητα και να βελτιώσει την επιβολή της νομοθεσίας. Πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες διορισμού των ρυθμιστικών οργάνων με τα πρότυπα της ΕΕ.

Η ΕΕ σημειώνει τα αιτήματα της Μολδαβίας σχετικά με μεταβατικές περιόδους για το κεκτημένο στο συγκεκριμένο κεφάλαιο. Ειδικότερα:

- α. Η Μολδαβία ζητεί μεταβατική περίοδο 6 ετών από την ημερομηνία προσχώρησης ή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035 για την πλήρη εφαρμογή της πράξης για την κυβερνοανθεκτικότητα (CRA).

Η ΕΕ σημειώνει τα στοιχεία που υποβλήθηκαν προς υποστήριξη του αιτήματος. Η ΕΕ προτείνει να επανεξεταστεί το αίτημα αυτό σε μεταγενέστερο στάδιο των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Εν τω μεταξύ, η ΕΕ παραμένει διαθέσιμη να στηρίξει τη Μολδαβία στις προσπάθειές της για συμμόρφωση με την CRA.

β. Η ΕΕ σημειώνει ότι, μετά την ευθυγράμμιση με το σχετικό κεκτημένο όσον αφορά την εφαρμογή της εργαλειοθήκης της ΕΕ για τα δίκτυα 5G έως τον Δεκέμβριο του 2027, η Μολδαβία ζητεί μεταβατική περίοδο για τη σταδιακή απόσυρση από τα υφιστάμενα δίκτυα του εξοπλισμού που προέρχεται από προμηθευτές υψηλού κινδύνου, βάσει μελέτης που εκπονήθηκε κατά την περίοδο 2025-2026.

Η ΕΕ προτείνει να επανεξεταστεί το αίτημα μετά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης.

γ. Η ΕΕ σημειώνει επίσης ότι η Μολδαβία μπορεί να ζητήσει πρόσθετες μεταβατικές περιόδους για τον κανονισμό για την τεχνητή νοημοσύνη, τον κανονισμό για τα δεδομένα, την πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων και την πράξη για τα μικροκυκλώματα.

Η ΕΕ προτείνει επανεξεταστούν τα εν λόγω αιτήματα σε μεταγενέστερο στάδιο των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Εν τω μεταξύ, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να σημειώσει πρόοδο όσον αφορά τη νομική ευθυγράμμιση.

2 Κεφάλαιο 16 – Φορολογία

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση του νομικού πλαισίου της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ για τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ευθυγραμμίσει την εθνική της νομοθεσία για τον ΦΠΑ με το κεκτημένο της ΕΕ, ιδίως με την επανεξέταση των απαλλαγών από τον ΦΠΑ, του ορισμού των υποκείμενων στον φόρο, των κανόνων σχετικά με τον τόπο παροχής υπηρεσιών, του πεδίου εφαρμογής των απαλλαγών, της έκπτωσης και των συναλλαγών με μηδενικό συντελεστή, των υποχρεωτικών ειδικών καθεστώτων, της εφαρμογής μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ και με τη θέσπιση αποτελεσματικού συστήματος επιστροφής ΦΠΑ, καθώς και με την ενίσχυση του συστήματος διαχείρισης του ΦΠΑ. Η Μολδαβία θα πρέπει να υποβάλει (έως το τέλος του 2026) σχέδιο δράσης για την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο βάσει συστημικής αξιολόγησης κόστους-οφέλους των φορολογικών κινήτρων που εξυπηρετούν στρατηγικούς επενδυτικούς στόχους και εκείνων που υπονομεύουν την είσπραξη εσόδων και/ή στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό.

Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία θα πρέπει να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία της με το κεκτημένο της ΕΕ για τη φορολογία των αυτοκινήτων, την άντληση κεφαλαίων και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα: τον καπνό και την αλκοόλη. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την έγκριση και την εφαρμογή χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή ευθυγράμμιση με τους συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης της ΕΕ για την αλκοόλη, τον καπνό και τα ενεργειακά προϊόντα.

Η ΕΕ σημειώνει το αίτημα της Μολδαβίας που αφορά τη χορήγηση μεταβατικών περιόδων για τη συμμόρφωση προς το κεκτημένο στον τομέα του ΦΠΑ και υπενθυμίζει ότι οποιαδήποτε απόκλιση από το σύστημα ΦΠΑ της ΕΕ όσον αφορά φορολογητέες παραδόσεις και φορολογικούς συντελεστές θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στους ιδίους πόρους της Ένωσης, η βάση υπολογισμού των οποίων θα έπρεπε να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με το σχετικό κεκτημένο.

Ειδικότερα, η Μολδαβία ζητεί τις ακόλουθες μεταβατικές περιόδους από το **κεκτημένο στον τομέα του ΦΠΑ**:

- α. μεταβατική περίοδο **τεσσάρων ετών** από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά την εφαρμογή των απαλλαγών από τον ΦΠΑ, χωρίς δικαίωμα έκπτωσης για την πώληση και τη μίσθωση γης και κατοικιών. Η Μολδαβία θεωρεί ότι το αίτημα αυτό είναι αναγκαίο, προκειμένου να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις της αγοράς και η αιφνίδια αύξηση των τιμών των ακινήτων, συνέπειες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομικά προσιτή στέγαση και τη σταθερότητα της αγοράς. Η Μολδαβία υποστηρίζει ότι η προτεινόμενη μεταβατική ρύθμιση θα παράσχει τον αναγκαίο χρόνο για την εφαρμογή μηχανισμών μετριασμού για πιθανές αυξήσεις των τιμών και για την αντιστάθμιση των επιπτώσεων στο επίπεδο της πραγματικής αγοραστικής δύναμης.

Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής μειωμένων συντελεστών ως εναλλακτικής λύσης αντί της απαλλαγής. Η ΕΕ θεωρεί ότι οι στόχοι που δικαιολογούν το αίτημα μπορούν να επιτευχθούν με την εκπόνηση μέτρων που συνάδουν με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ΦΠΑ. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η οδηγία για τον ΦΠΑ προβλέπει ήδη ορισμένες απαλλαγές για τα κτίρια και το συνεχόμενο με αυτά έδαφος, καθώς και για τα μη οικοδομημένα γήπεδα. Ο χαρακτηρισμός του γηπέδου ή του κτιρίου καθορίζει την εφαρμοστέα μεταχείριση από πλευράς ΦΠΑ. Η ΕΕ σημειώνει τον στόχο της προστασίας της κοινωνικής στέγασης και άλλων κατηγοριών. Ωστόσο, η ΕΕ θεωρεί ότι δεν απαιτείται παρέκκλιση για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού λόγω του άρθρου 98 παράγραφος 2 στοιχείο α) και του παραρτήματος ΙΙ σημείο 10 της οδηγίας 2006/112/EK, τα οποία θεσπίζουν μειωμένους συντελεστές για τον τομέα των ακινήτων στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θεωρεί ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες μεταβατικές ρυθμίσεις, δεδομένου ότι η οδηγία για τον ΦΠΑ παρέχει την αναγκαία ευελιξία.

- β. **δεκαετή** μεταβατική περίοδο από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά την εφαρμογή του ΦΠΑ στις **υπηρεσίες κοινής ωφελείας και την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακή χρήση**. Προκειμένου να διευκολυνθεί η ομαλή μετάβαση και να δοθεί επαρκής χρόνος στην κυβέρνηση να εφαρμόσει στοχευμένη στήριξη για τα ευάλωτα νοικοκυριά, ζητείται μεταβατική περίοδος για τις απαλλαγές από τον ΦΠΑ έως το 2037. Η Μολδαβία θεωρεί ότι το αίτημα αυτό είναι αναγκαίο για να μπορέσει η αγοραστική δύναμη του πληθυσμού να προσαρμοστεί σταδιακά. Επιπλέον, για να μετριαστούν περαιτέρω οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης του κόστους των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, η Μολδαβία θα εισαγάγει σταδιακά μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 5 % για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας κατά τη διάρκεια τριετούς περιόδου, από το 2037 έως το 2039. Στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού, οι νέοι τύποι επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας θα υπόκεινται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ κάθε έτος.

Η ΕΕ θεωρεί ότι οι στόχοι που δικαιολογούν το αίτημα μπορούν να επιτευχθούν με την εκπόνηση μέτρων που συνάδουν με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ΦΠΑ. Η ΕΕ θεωρεί ότι αίτημα για απαλλαγή από τον ΦΠΑ μέχρι το 2037 δεν είναι αναγκαίο βάσει του άρθρου 98 παράγραφος 2 στοιχείο α) και του παραρτήματος ΙΙ σημεία 2, 18 και 22 της οδηγίας 2006/112/EK, τα οποία προβλέπουν μειωμένους συντελεστές για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας και την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και νερού. Ως εκ τούτου, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής μειωμένων συντελεστών ως εναλλακτικής λύσης αντί της απαλλαγής (η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού) και να εφαρμόσει χρονοδιάγραμμα για τη σταδιακή ευθυγράμμιση με τα ελάχιστα επίπεδα της ΕΕ χωρίς καθυστέρηση. Επιπλέον, η ΕΕ υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την οδηγία φορολόγησης της ενέργειας, η Επιτροπή μπορεί να εξουσιοδοτήσει οποιοδήποτε κράτος μέλος να θεσπίσει περαιτέρω απαλλαγές ή μειώσεις για λόγους ειδικής πολιτικής. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να επανεξετάσει το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμά της για την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω.

- β. μεταβατική περίοδο **πέντε ετών** από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά την εφαρμογή απαλλαγών από τον ΦΠΑ για **γεωργικές εισροές και εξοπλισμό**. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Μολδαβία θα διατηρήσει τις υφιστάμενες εξαιρέσεις, προκειμένου να στηρίξει τον γεωργικό τομέα στην προσαρμογή του στις δημοσιονομικές συνθήκες και τις συνθήκες της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Η Μολδαβία εξηγεί ότι το μέτρο αυτό είναι απαραίτητο για τον εκσυγχρονισμό του γεωργικού τομέα, τη μείωση του κόστους παραγωγής για τους πρωτογενείς παραγωγούς και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στις αγροτικές περιοχές. Η μεταβατική περίοδος θα καταστήσει δυνατή τη σταδιακή ευθυγράμμιση με την οδηγία 2006/112/EK για τον ΦΠΑ, διασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα της γεωργικής οικονομίας της Μολδαβίας.

Η ΕΕ θεωρεί ότι οι στόχοι που δικαιολογούν το αίτημα μπορούν να επιτευχθούν με την εκπόνηση μέτρων που συνάδουν με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ΦΠΑ. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να αναθεωρήσει το αίτημά της και να εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης εναλλακτικών μέτρων πολιτικής για τη στήριξη του γεωργικού τομέα, ιδίως με τα κατ' αποκοπή ποσοστά συμψηφισμού της στο πλαίσιο του κοινού κατ' αποκοπή καθεστώτος για τους αγρότες, τα οποία θα ευθυγραμμιστούν με την οδηγία για τον ΦΠΑ.

Συνολικά, λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προαναφέρθηκαν, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να επανεξετάσει τα αιτήματά της α) έως γ) για μεταβατική περίοδο σχετικά με το κεκτημένο στον τομέα του ΦΠΑ.

Η Μολδαβία ζητεί επίσης να της χορηγηθεί η ακόλουθη μεταβατική περίοδος από το **κεκτημένο όσον αφορά τον ειδικό φόρο κατανάλωσης**:

- γ. μεταβατική περίοδο **πέντε ετών** από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά τη σταδιακή αύξηση του συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης για το ντίζελ, προκειμένου να επιτευχθεί το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας της ΕΕ που ισχύει για τα καύσιμα κινητήρων ύψους 330 EUR ανά 1 000 λίτρα, όπως ορίζεται στην οδηγία 2003/96/EK για τη φορολογία της ενέργειας.

Η ΕΕ σημειώνει το αίτημα. Η ΕΕ θεωρεί ότι το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα της Μολδαβίας για την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο θα πρέπει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα των διασυνοριακών επιπτώσεων που θα μπορούσαν να έχουν τέτοιου είδους χαμηλότεροι συντελεστές, πριν μπορέσει η ΕΕ να λάβει θέση σχετικά με το αίτημα αυτό. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εφαρμόσει χρονοδιάγραμμα για την έγκαιρη επίτευξη σταδιακής ευθυγράμμισης με τα ελάχιστα επίπεδα της ΕΕ και προτείνει να επανέλθει στο αίτημα μετά την επανεξέταση του εν λόγω χρονοδιαγράμματος.

Η Μολδαβία αιτείται επίσης τις ακόλουθες μεταβατικές περιόδους από το **κεκτημένο στον τομέα της άμεσης φορολογίας**, και συγκεκριμένα από την οδηγία (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου σε σχέση με τα ειδικά φορολογικά καθεστάτα στο πλαίσιο των ελεύθερων οικονομικών ζωνών (FEZ) και των πάρκων ΤΠ της Μολδαβίας:

- α. μεταβατική περίοδο **πέντε ετών** από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση του φορολογικού καθεστώτος των ελεύθερων οικονομικών ζωνών (FEZ). Αυτή η μεταβατική περίοδος θα επηρεάσει συνολικά 52 οικονομικούς φορείς, επιτρέποντάς τους να ολοκληρώσουν τις υφιστάμενες δραστηριότητές τους, όπως έχει προγραμματιστεί και όπως έχει συμφωνηθεί νομικά με την κυβέρνηση.

- β. μεταβατική περίοδο **έξι ετών** από την ημερομηνία προσχώρησης όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση του φορολογικού καθεστώτος για τα πάρκα ΤΠ. Η Μολδαβία εξηγεί ότι το εν λόγω φορολογικό καθεστώς προοριζόταν να αποτελέσει άπαξ προσέγγιση προς εφαρμογή για περιορισμένο χρονικό διάστημα, από το 2016 έως το τέλος του 2035. Θεωρεί ότι η μεταβατική περίοδος είναι αναγκαία για την επίτευξη των 10 οικονομικών αποτελεσμάτων που επιδιώκονται με την εφαρμογή του εν λόγω προτιμησιακού φορολογικού καθεστώτος.

Η ΕΕ σημειώνει το αίτημα. Η ΕΕ ζητεί από τη Μολδαβία να παράσχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ισχύοντα φορολογικά καθεστώτα στις ελεύθερες οικονομικές ζώνες και στο πάρκο ΤΠ, ώστε να καταστεί δυνατή η μελλοντική διαβούλευση με την Ομάδα «Κώδικας δεοντολογίας» (Φορολογία των επιχειρήσεων) για την αξιολόγηση των σχετικών φορολογικών καθεστώτων και να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις δεν συνιστούν επιζήμια προτιμησιακά φορολογικά καθεστώτα ή φορολογικά χαρακτηριστικά γενικής εφαρμογής εντός του πεδίου εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας. Επιπλέον, η ΕΕ ζητεί περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των τελικών μητρικών οντοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου, προκειμένου να εξακριβώσει αν η Μολδαβία μπορεί ενδεχομένως να επιλέξει την καθυστερημένη εφαρμογή του κανόνα σχετικά με τη συμπερίληψη του εισοδήματος (IIR) και του κανόνα σχετικά με τα κέρδη που υπόκεινται σε μειωμένη φορολόγηση (UTPR). Η ΕΕ τονίζει ότι, ως υποψήφια χώρα, η Μολδαβία οφείλει να ευθυγραμμίσει τις ρυθμίσεις για τις ελεύθερες οικονομικές ζώνες (FEZ) και τα πάρκα ΤΠ με το κεκτημένο της ΕΕ.

Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι, στον τομέα της άμεσης φορολογίας, η νομοθεσία δεν έχει ακόμη ευθυγραμμιστεί πλήρως με το κεκτημένο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της οδηγίας για τις συγχωνεύσεις⁷, της οδηγίας για τις μητρικές και θυγατρικές εταιρείες⁸, της οδηγίας για τους τόκους και τα δικαιώματα⁹, της οδηγίας κατά της φοροαποφυγής (ATAD)¹⁰, της οδηγίας για τον πυλώνα 2¹¹, της οδηγίας για τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών (DRM)¹². Η ΕΕ τονίζει ότι όλοι οι φορολογούμενοι που ασκούν τα δικαιώματά τους για ελεύθερη κυκλοφορία δυνάμει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης και πρέπει να καταργηθεί κατά την προσχώρηση κάθε εθνική φορολογική νομοθεσία που εισάγει διακρίσεις εις βάρος των φορολογούμενων μη κατοίκων ημεδαπής σε σύγκριση με τους φορολογούμενους κατοίκους ημεδαπής.

⁷ Οδηγία 2009/133/ΕΚ του Συμβουλίου

⁸ Οδηγία 2011/96/ΕΕ του Συμβουλίου

⁹ Οδηγία 2003/49/ΕΚ του Συμβουλίου

¹⁰ Οδηγία 2016/1164/ΕΕ του Συμβουλίου

¹¹ Οδηγία 2022/2523/ΕΕ του Συμβουλίου

¹² Οδηγία 2017/1852/ΕΕ του Συμβουλίου

Η ΕΕ σημειώνει ότι το φορολογικό σύστημα της Μολδαβίας έχει χαμηλό επίπεδο ευθυγράμμισης όσον αφορά τη διοικητική συνεργασία και τη φορολογία και έχει προετοιμαστεί σε μέτριο βαθμό όσον αφορά την ψηφιοποίηση. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να διασφαλίσει επαρκή διοικητική ικανότητα και την ακεραιότητα της φορολογικής διοίκησης. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για την επίτευξη διασύνδεσης και διαλειτουργικότητας με τα πληροφοριακά συστήματα φορολογίας της ΕΕ. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η Μολδαβία διαθέτει δομές και εργαλεία για την πρόληψη της διαφθοράς στο φορολογικό σύστημα. Η ΕΕ τονίζει ότι είναι σημαντικό να συνεχιστούν η πρόληψη της διαφθοράς που σχετίζεται με τη φορολογία και η άσκηση διώξεων για τέτοιου είδους υποθέσεις. Η ΕΕ ενθαρρύνει επίσης τη Μολδαβία να ενδυναμώσει τα συστήματα παρακολούθησης υποθέσεων διαφθοράς σχετιζόμενων με τη φορολογία και να ενισχύσει την ικανότητα των οργάνων επιβολής του νόμου να διεξάγουν έρευνες και να ασκούν διώξεις για τις υποθέσεις αυτές.

Κεφάλαιο 17 – Οικονομική και νομισματική πολιτική

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής η Μολδαβία έχει επιτύχει υψηλό επίπεδο ευθυγράμμισης με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την απαγόρευση της προνομιακής πρόσβασης του δημόσιου τομέα σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η ΕΕ σημειώνει ότι η νομοθεσία της Μολδαβίας είναι μερικώς ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με τη λειτουργική, θεσμική, προσωπική και οικονομική ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για να διασφαλίσει ότι οι στόχοι της Εθνικής Τράπεζας της Μολδαβίας (NBM) ευθυγραμμίζονται με το κεκτημένο της ΕΕ και να εγγυηθεί την πλήρη προσωπική ανεξαρτησία του διοικητή και των οργάνων λήψης αποφάσεων της NBM καθώς και να λάβει μέτρα για τον αποκλεισμό των κυβερνητικών ή κοινοβουλευτικών παρεμβάσεων στα όργανα και τα μέλη της NBM. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εξασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση της NBM με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και της προνομιακής πρόσβασης.

Όπως προβλέπεται στο διαπραγματευτικό πλαίσιο, μετά την προσχώρησή της η Μολδαβία δεν θα γίνει αμέσως μέλος της ζώνης του ευρώ και του Ευρωσυστήματος.

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση διότι, όσον αφορά την οικονομική πολιτική, η Μολδαβία έχει σημειώσει πρόοδο στην ενίσχυση της δημοσιονομικής της διακυβέρνησης. Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της εθνικής νομοθεσίας της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά τις **μακροοικονομικές** προβλέψεις, τη λογιστική και τις στατιστικές, τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες, τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά πλαίσια, τα ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα, τη διαφάνεια των οικονομικών της γενικής κυβέρνησης και τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών. Η ΕΕ τονίζει ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη βελτίωση του δημόσιου λογιστικού συστήματος και των στατιστικών των οικονομικών της κυβέρνησης της Μολδαβίας, τη σύσταση ανεξάρτητου δημοσιονομικού οργάνου και την ενίσχυση της διαδικασίας μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων μέσω ολοκληρωμένου πλαισίου προβλέψεων, καθώς και για την ενίσχυση του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου της. Η ΕΕ τονίζει ότι θα χρειαστούν περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλιστούν η έγκαιρη υποβολή και η ποιότητα όλων των σχετικών δεδομένων στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία και τις πρακτικές της για τον προϋπολογισμό με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο κεκτημένο της ΕΕ για τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια.

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η Μολδαβία διαθέτει νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο για **την καταπολέμηση της διαφθοράς** στην οικονομική και νομισματική πολιτική. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του, την πρόληψη της διαφθοράς και την ακεραιότητα των δημόσιων λειτουργιών.

Κεφάλαιο 19 – Κοινωνική πολιτική και απασχόληση

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με τον **ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**. Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι προσηλωμένη στην πολιτική και τις αρχές της ΕΕ που διέπουν την κοινωνική της πολιτική και την πολιτική της στον τομέα της απασχόλησης. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να καταβάλει προσπάθειες για την περαιτέρω ευθυγράμμιση με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων με την έγκριση νέων στρατηγικών, εργαλείων συλλογής δεδομένων και τη διασφάλιση ότι χρησιμοποιούνται όλα τα διαθέσιμα μέσα για την προώθηση της εφαρμογής και της επίτευξης των στόχων του πυλώνα.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία έχει εν μέρει ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του **εργατικού δικαίου**¹³ και ενθαρρύνει τη Μολδαβία να ευθυγραμμιστεί περαιτέρω με αυτό. Απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση στους τομείς της ενημέρωσης, της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, των συνθηκών εργασίας, του χρόνου εργασίας και του εργατικού δικαίου στον τομέα των μεταφορών, ενώ πρέπει να ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ για τη μεταβίβαση επιχειρήσεων. Η Μολδαβία θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο της ΕΕ για την απόσπαση εργαζομένων. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να ενισχύσει τις διοικητικές ικανότητες επιβολής και επιθεώρησης, ευθυγραμμιζόμενη με διεθνή εργασιακά πρότυπα.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία προτίθεται να διενεργήσει εκτίμηση επιπτώσεων για να καθορίσει την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής της οδηγίας 2008/94/ΕΚ σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη.

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **υγεία και ασφάλεια στην εργασία**. Η ΕΕ σημειώνει επίσης ότι απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, μεταξύ άλλων με την οδηγία-πλαίσιο, την οδηγία για τα μέσα ατομικής προστασίας, την οδηγία για τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια, την οδηγία για τις υπαίθριες και υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες, την οδηγία για τις εξορυκτικές διά γεωτρήσεων βιομηχανίες, καθώς και τις οδηγίες που καλύπτουν συγκεκριμένους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των χημικών, βιολογικών και φυσικών παραγόντων, όπως η οδηγία για την έκθεση σε κραδασμούς, η οδηγία για τους τραυματισμούς από αιχμηρά αντικείμενα στον νοσοκομειακό και υγειονομικό τομέα, η οδηγία για την τεχνητή οπτική ακτινοβολία, η οδηγία για τους χημικούς παράγοντες, η οδηγία για τον αμίαντο στην εργασία και η οδηγία για τους καρκινογόνους παράγοντες, τους μεταλλαξιογόνους παράγοντες ή τις τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες. Πρέπει να ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση με την οδηγία για τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων, την οδηγία για τους χώρους εργασίας, την οδηγία για την εκρηκτική ατμόσφαιρα, την οδηγία για την έκθεση στον θόρυβο, την οδηγία για τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία, την οδηγία για τον τέταρτο κατάλογο ενδεικτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης και την οδηγία για τον πέμπτο κατάλογο ενδεικτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης. Η ΕΕ υπενθυμίζει επίσης ότι η Μολδαβία πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τις οδηγίες σχετικά με την εργασία σε αλιευτικά σκάφη και την ιατρική περίθαλψη σε σκάφη. Η Μολδαβία πρέπει να διασφαλίσει την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία και των επικαιροποιήσεων των οδηγιών της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία έχει εν μέρει προετοιμαστεί όσον αφορά τις θεσμικές πτυχές της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Πρέπει να ενισχύσει τις θεσμικές ικανότητες επιβολής και επιθεώρησης, ευθυγραμμιζόμενη με διεθνή εργασιακά πρότυπα.

¹³ Για την αξιολόγηση του κεκτημένου της ΕΕ σχετικά με τις συνθήκες εργασίας, τον χρόνο εργασίας και την απόσπαση εργαζομένων στον τομέα των οδικών μεταφορών, βλ. τη θέση της ΕΕ σχετικά με την ομάδα κεφαλαίων 4, κεφάλαιο 14 (Μεταφορές)

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία έχει θεσπίσει βασικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο για τον **κοινωνικό διάλογο**. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να ενισχύσει το θεσμικό της πλαίσιο σύμφωνα με τα πρότυπα και τις πρακτικές της ΕΕ για τον κοινωνικό διάλογο, να ενδυναμώσει τόσο τον διμερή όσο και τον τριμερή κοινωνικό διάλογο και να διασφαλίσει την ανάπτυξη ικανοτήτων για τους κοινωνικούς εταίρους.

Η ΕΕ σημειώνει ότι, όσον αφορά την **πολιτική απασχόλησης**, η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά το γενικό πλαίσιο για τις πολιτικές απασχόλησης, την κοινωνική οικονομία και τη δίκαιη μετάβαση, καθώς και όσον αφορά τα προγράμματα στήριξης της απασχόλησης και την απασχόληση των νέων. Η ΕΕ υπενθυμίζει την ανάγκη να ενισχυθούν περαιτέρω τα ενεργητικά μέτρα για την αγορά εργασίας και τα προγράμματα στήριξης της απασχόλησης, ιδίως για τους νέους, τους μακροχρόνια ανέργους και τις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων με αναπηρία. Η Μολδαβία θα πρέπει επίσης να ενισχύσει τη θεσμική της ικανότητα για την υλοποίηση αυτών των μέτρων. Επιπλέον, ο Εθνικός Οργανισμός Απασχόλησης θα πρέπει να ενισχυθεί και να έχει τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις διαρθρωτικές αλλαγές στη ζήτηση εργασίας.

Όσον αφορά τη δίκαιη μετάβαση, η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να διασφαλίσει μια προσέγγιση για το σύνολο της κοινωνίας και το σύνολο της διοίκησης κατά την εφαρμογή των στρατηγικών της ΕΕ για το 2030 και, κυρίως για το 2050, όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και των δεσμεύσεων μείωσης των εκπομπών, με ιδιαίτερη προσοχή στον διανεμητικό αντίκτυπο της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα στις πλέον ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά τις θεσμικές πτυχές της **κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης**. Η ΕΕ σημειώνει επίσης ότι η Μολδαβία έχει ευθυγραμμιστεί εν μέρει με την πολιτική της ΕΕ για τη μακροχρόνια φροντίδα και την προστασία και φροντίδα των παιδιών. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει το σύστημα κοινωνικής προστασίας και να βελτιώσει την πρόσβαση σε αυτό, ιδίως με τη βελτίωση της επάρκειας, της κάλυψης και της στόχευσης των κοινωνικών παροχών, με έμφαση στα παιδιά, τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και τα άτομα με αναπηρία, και με την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών για τη μείωση της φτώχειας και την κοινωνική ένταξη. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την αποϊδρυματοποίηση και να προωθήσει περαιτέρω την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων με αναπηρία και των παιδιών με αναπηρία, σύμφωνα με τις αρχές της ΕΕ για τις υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και να αναπτύξει περαιτέρω τις υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διασφαλίσει ισότιμη και οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας για όλους όσοι βρίσκονται σε ανάγκη, παράλληλα με τη στήριξη των άτυπων φροντιστών.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **απαγόρευση των διακρίσεων** και την ίση μεταχείριση γυναικών και ανδρών στην απασχόληση και την κοινωνική πολιτική. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ευθυγραμμίσει περαιτέρω τη νομοθεσία της με το κεκτημένο της ΕΕ και να λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, μεταξύ άλλων, του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων και της υποεκπροσώπησης των γυναικών σε ανδροκρατούμενους τομείς. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διασφαλίσει την εφαρμογή των σχετικών μέτρων και την ουσιαστική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην απασχόληση και την κοινωνική πολιτική.

Η ΕΕ σημειώνει ότι το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο της Μολδαβίας είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένο με το κεκτημένο της ΕΕ για το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο**. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει τις ικανότητες εντός των κρατικών φορέων ώστε να εξασφαλιστεί η ετοιμότητά τους να διαχειρίζονται το ΕΚΤ.

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία έχει θεσπίσει μέτρα και προγράμματα για την **καταπολέμηση της διαφθοράς στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της απασχόλησης** και τονίζει ότι θα πρέπει να διασφαλιστούν η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών, σε συνδυασμό με ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, παράλληλα με μέτρα για την ενίσχυση της ακεραιότητας στις επιθεωρήσεις εργασίας και της λογοδοσίας στις επιθεωρήσεις εργασίας. Η Επιτροπή καλεί τις молδαβικές αρχές να δώσουν προτεραιότητα στην εφαρμογή διασφαλίσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και μηχανισμών εποπτείας, ιδίως ενισχύοντας τις διοικητικές ικανότητες σε όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα.

Κεφάλαιο 20 – Επιχειρήσεις και βιομηχανική πολιτική

Η ΕΕ σημειώνει ότι η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με τις **οριζόντιες πτυχές της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ**, ιδίως όσον αφορά την ψηφιοποίηση, την πράσινη μετάβαση και την ανθεκτικότητα. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εξακολουθήσει να επιδιώκει την ευθυγράμμιση με αυτές τις οριζόντιες πτυχές, ιδίως στους τομείς της απανθρακοποίησης και της οικονομικής ασφάλειας. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη χώρα να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Η ΕΕ υπογραμμίζει την ευρεία στρατηγική προσέγγιση της Μολδαβίας για τη βιομηχανία, με στόχο τις επενδύσεις και την περιφερειακή τομεακή ανάπτυξη. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ και των συνεργατικών σχηματισμών μέσω της αυξημένης συμμετοχής τους σε προγράμματα της ΕΕ. Η ΕΕ σημειώνει ότι στον τομέα **της πολιτικής και των μέσων για τις επιχειρήσεις**, η Μολδαβία είναι εν μέρει ευθυγραμμισμένη με την πολιτική και τα μέσα της ΕΕ για τις ΜΜΕ. Η χώρα έχει αποδείξει την ύπαρξη συνεκτικού πλαισίου πολιτικής και στρατηγικής για τις ΜΜΕ. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να επανεξετάσει τον ορισμό της για τις ΜΜΕ. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να διερευνήσει τις ευκαιρίες στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών για συνεργασία συνεργατικών σχηματισμών, του Enterprise Europe Network και του προγράμματος Erasmus για νέους επιχειρηματίες. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να διασφαλίσει την πλήρη ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ για τις καθυστερήσεις πληρωμών, δεδομένου ότι η πρόταση κανονισμού της ΕΕ βασίζεται στην οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών.

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά ειδικές βιομηχανικές πρωτοβουλίες. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει περαιτέρω τη βιωσιμότητα, ιδίως στον τουρισμό, την κλωστοϋφαντουργία και τις κατασκευές, καθώς και τη διακυβέρνηση και τη συλλογή δεδομένων στον τομέα του τουρισμού. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να εντείνει τις προσπάθειές της, ιδίως σε τομείς στους οποίους απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του κατασκευαστικού και του εξορυκτικού κλάδου, των κρίσιμων πρώτων υλών, της άμυνας και της χαλυβουργίας.

Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Μολδαβία διαθέτει θεσμούς και στρατηγικές για την καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να συνεχίσει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ιδίως μέσω της ενσωμάτωσης της επιχειρηματικής ακεραιότητας σε εθνικές στρατηγικές και περιφερειακές πλατφόρμες.

Κεφάλαιο 25 – Επιστήμη και έρευνα

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση διότι, όσον αφορά την **πολιτική έρευνας και καινοτομίας**, η Μολδαβία συνδέεται πλήρως με το εμβληματικό πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» και βρίσκεται σε καλό δρόμο για την περαιτέρω αύξηση της συμμετοχής της στο πρόγραμμα-πλαίσιο. Ωστόσο, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να αυξήσει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα, ιδίως των καινοτόμων ΜΜΕ.

Η ΕΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Μολδαβία σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο προς την ένταξή της στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και θα πρέπει να συνεχίσει την ενεργό συμμετοχή της στα σχετικά φόρουμ και δράσεις του ΕΧΕ. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εξακολουθήσει να ενισχύει τις ικανότητές της για περαιτέρω ενσωμάτωση στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης ολοκληρωμένου εθνικού θεσμικού πλαισίου με σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων καθώς και επαρκή στελέχωση. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να αυξήσει σταδιακά το επίπεδο των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Μολδαβία να συνεχίσει τις εργασίες της για την εφαρμογή της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την ενίσχυση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας της.

Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία θα πρέπει να βελτιώσει τις επιδόσεις στον ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία (EIS).

Η ΕΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Μολδαβία διαθέτει νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την **καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα της έρευνας και της επιστήμης**. Η ΕΕ τονίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να ενισχύσει το πλαίσιο και την αποτελεσματικότητά του μέσω της συστηματικής συλλογής και ανάλυσης στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη διαφθορά και της βελτίωσης των μηχανισμών εντοπισμού και επιβολής κυρώσεων, και να συνεχίσει την τακτική παρακολούθηση, προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

Κεφάλαιο 26 – Εκπαίδευση και πολιτισμός

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την εκπαίδευση και κατάρτιση. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για το ενδιαφέρον της Μολδαβίας να συνδεθεί με το Erasmus +. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εξακολουθήσει να διαθέτει επαρκή κονδύλια για την εκπαίδευση που συνάδουν με τις φιλοδοξίες και τους στόχους της. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων, τη χρήση του συστήματος πληροφοριών για τη διαχείριση της εκπαίδευσης σχετικά με σκοπούς χάραξης πολιτικής, διασφαλίζοντας πλήρη διαλειτουργικότητα σε όλους τους υποτομείς της εκπαίδευσης και την τακτική δημόσια υποβολή εκθέσεων. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για να εγγυηθεί τη βιωσιμότητα της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και την πρόσβαση σε αυτές και να διασφαλίσει συνεχή, χωρίς αποκλεισμούς και οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και φροντίδα για όλα τα παιδιά, μεταξύ άλλων σε αγροτικές και υποεξυπηρετούμενες περιοχές. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για την εφαρμογή εκπαίδευσης βάσει ικανοτήτων, τη στήριξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών με επαρκή εργαλεία και κατάρτιση για την αποτελεσματική παροχή μάθησης υψηλής ποιότητας και την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων.

Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να εφαρμόσει πλήρως τις βασικές δεσμεύσεις της διαδικασίας της Μπολόνιας και να ευθυγραμμιστεί με τα ανακοινωθέντα των Τιράνων και της Ρώμης, ιδίως όσον αφορά την κοινωνική διάσταση και τις ακαδημαϊκές αξίες. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να σημειώσει επαρκή πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ότι πρέπει να θέσει σε εφαρμογή σύστημα για την αξιόπιστη παρακολούθηση των στόχων αυτών.

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ)** και τις δεξιότητες για την απασχολησιμότητα και τη διά βίου μάθηση. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εξασφαλίσει επαρκείς πόρους για τη βελτιστοποίηση του συστήματος ΕΕΚ σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να βελτιώσει τη συμμετοχή των κοριτσιών και των εύάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης ικανοτήτων και της αύξησης του αριθμού και της βελτίωσης της ποιότητας των διδασκόντων στην ΕΕΚ. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει τον συντονισμό της διά βίου μάθησης και να επεκτείνει τις σχετικές ευκαιρίες. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να προωθήσει την υιοθέτηση των μικροδιαπιστευτηρίων και να εξετάσει το ενδεχόμενο δημιουργίας ατομικών λογαριασμών μάθησης. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση διότι η Μολδαβία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για Θέσεις Μαθητείας και καλεί τη Μολδαβία, μέσω αυτής της συμμετοχής, να εφαρμόσει τη σύσταση του Συμβουλίου του 2018 σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας.

Η ΕΕ χαιρετίζει την ικανοποιητική πρόοδο της Μολδαβίας όσον αφορά τη **νεολαία**, σημειώνοντας τη μερική ευθυγράμμιση της με το αντίστοιχο κεκτημένο της ΕΕ. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εξακολουθήσει να δίνει προτεραιότητα στην εργασία στον τομέα της νεολαίας και στη συμμετοχή των νέων και να συνεχίσει να τηρεί το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εργασία στον τομέα της νεολαίας ως κεντρικούς στόχους. Η ΕΕ καλεί επίσης τη Μολδαβία να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των στρατηγικών στόχων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η ΕΕ σημειώνει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του **αθλητισμού** και τονίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να συνεχίσει τη νομοθετική ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του αθλητισμού και να ενισχύσει τα μέτρα ακεραιότητας στον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένων της καταπολέμησης της φαρμακοδιέγερσης, της χρηστής διακυβέρνησης και της πρόληψης των προσυνεννοημένων αγώνων.

Η ΕΕ υπογραμμίζει τη μερική ευθυγράμμιση της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του **πολιτισμού**. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να εφαρμόσει την εθνική στρατηγική στον τομέα του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς για την περίοδο 2025-2035. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να θεσπίσει σαφή, διαφανή και αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και την καταπολέμηση του σχετικού λαθρεμπορίου, και να διασφαλίσει την επιβολή τους. Η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να συνεχίσει να παρέχει στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς οργανισμούς και τους επαγγελματίες του κλάδου ευκαιρίες συνεργασίας με ομοτίμους τους στις χώρες της ΕΕ, ιδίως μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση διότι η Μολδαβία υπέγραψε συμφωνία για τη σύνδεση της χώρας με το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», το εμβληματικό πρόγραμμα της Ένωσης για τη στήριξη του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα, από την 1η Ιανουαρίου 2026, ώστε να μπορέσουν οι молδαβικοί οργανισμοί του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα να ωφεληθούν από τις προσκλήσεις που δημοσιεύονται στο πλαίσιο του προγράμματος.

Η ΕΕ χαιρετίζει την πρόοδο της Μολδαβίας όσον αφορά την **καταπολέμηση της διαφθοράς στην εκπαίδευση, τη νεολαία, τον αθλητισμό και τον πολιτισμό** όσον αφορά την επιβολή, την οικοδόμηση θεσμικών ικανοτήτων και τη λογοδοσία σε όλους τους τομείς.

Κεφάλαιο 29 – Τελωνειακή ένωση

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για την πρόοδο της Μολδαβίας στην ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την **τελωνειακή νομοθεσία**. Η ΕΕ σημειώνει με ικανοποίηση το υψηλό επίπεδο ευθυγράμμισης του молδαβικού τελωνειακού κώδικα με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα.

Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να ευθυγραμμίσει περαιτέρω το **νομικό της πλαίσιο** με το κεκτημένο της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα. Ειδικότερα, η Μολδαβία θα πρέπει να συνεχίσει να ευθυγραμμίζει την εθνική της νομοθεσία με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα και το αντίστοιχο παράγωγο δίκαιο, καθώς και με άλλα τελωνειακά νομοθετήματα της Ένωσης, όπως για τις τελωνειακές ατέλειες, την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, τα πολιτιστικά αγαθά, τα μετρητά, τις πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών και τα αγαθά διπλής χρήσης. Η Μολδαβία θα πρέπει να καταργήσει σταδιακά τις μεταβατικές διατάξεις που προβλέπονται στον молδαβικό τελωνειακό κώδικα, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων σχετικά με τη μεταποίηση μη εγχώριων εμπορευμάτων σε ελεύθερες ζώνες που ισχύουν για εταιρείες εγκατεστημένες στις εν λόγω ζώνες πριν από την 1η Ιανουαρίου 2024.

Όσον αφορά το ενδεχόμενο αίτημα για μελλοντική μεταβατική περίοδο σχετικά με το τελωνειακό καθεστώς μεταποίησης μη ενωσιακών εμπορευμάτων σε ελεύθερες ζώνες για κατοίκους εγκατεστημένους στις εν λόγω ζώνες πριν από την 1η Ιανουαρίου 2024, η ΕΕ θεωρεί ότι η παρέκκλιση αυτή για περιορισμένο αριθμό εταιρειών είναι περιττή λόγω του άρθρου 247 του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, το οποίο θεσπίζει τις διαδικασίες χειρισμού μη ενωσιακών εμπορευμάτων σε ελεύθερες ζώνες για τη διασφάλιση αποτελεσματικής τελωνειακής επιτήρησης. Ως εκ τούτου, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες μεταποίησης μη εγχώριων εμπορευμάτων σε ελεύθερες ζώνες με τις διατάξεις του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα το συντομότερο δυνατόν, χωρίς εξαιρέσεις για συγκεκριμένες εταιρείες.

Η ΕΕ χαιρετίζει την επαρκή **διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα** της Μολδαβίας να εκτελεί τα υφιστάμενα τελωνειακά της καθήκοντα. Λόγω των αυξανόμενων ευθυνών και των μελλοντικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να ενισχύσει τη διοικητική και επιχειρησιακή της ικανότητα, συμπεριλαμβανομένου του πλαισίου της για την καταπολέμηση της διαφθοράς, στον τομέα των τελωνείων. Η ΕΕ χαιρετίζει την αναδιοργάνωση της τελωνειακής υπηρεσίας, ούτως ώστε να βελτιστοποιηθεί η εσωτερική οργάνωση με τη συγκέντρωση ορισμένων λειτουργιών, όπως η ανάλυση κινδύνου, ο εκ των υστέρων έλεγχος και ο λογιστικός έλεγχος, και να βελτιωθεί η κατανομή καθηκόντων και υποχρεώσεων. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να εξακολουθήσει να αυτοματοποιεί τις τελωνειακές διαδικασίες, καθώς και να αναπτύσσει και να αναβαθμίζει τα οικεία τελωνειακά συστήματα ΤΠ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ, ώστε να καταστεί δυνατή η διαλειτουργικότητα με το ψηφιακό τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να διαθέσει επαρκείς οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους σε όλες τις τρέχουσες και προγραμματισμένες εξελίξεις στον τομέα της ΤΠ, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με περαιτέρω εξελίξεις του ψηφιακού τελωνειακού περιβάλλοντος της ΕΕ.

Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση διότι η Μολδαβία διαθέτει δομές και μέτρα για την **καταπολέμηση της διαφθοράς στον τελωνειακό τομέα**, αλλά τονίζει ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να ενισχυθούν ενόψει της προσχώρησης. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η Μολδαβία πρέπει να αποκτήσει επαρκή διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα και να διαφυλάξει την ακεραιότητα στην τελωνειακή διοίκηση, επιπλέον της απαιτούμενης υποδομής στα κεντρικά και τοπικά τελωνεία της για την εφαρμογή και την επιβολή της τελωνειακής νομοθεσίας της και για να ελέγχει και να εποπτεύει αποτελεσματικά τη διασυνοριακή κυκλοφορία.

Η ΕΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ενίσχυσης της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και τα κράτη μέλη της ΕΕ για τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την καταπολέμηση εικαζόμενης διασυνοριακής τελωνειακής απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων.

* * *

Λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα κατάσταση των προετοιμασιών της Μολδαβίας και υπό την προϋπόθεση ότι η Μολδαβία θα τηρήσει τα ενδιάμεσα κριτήρια αξιολόγησης όσον αφορά την ομάδα κεφαλαίων 1, η ΕΕ σημειώνει ότι, με δεδομένο ότι η Μολδαβία πρέπει να συνεχίσει να επιτυγχάνει πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ που καλύπτεται από τα ακόλουθα κεφάλαια και όσον αφορά την εφαρμογή του κεκτημένου αυτού, και με την επιφύλαξη τυχόν πρόσθετων όρων, οι οποίοι καθορίζονται στα περαιτέρω κριτήρια αξιολόγησης που προσδιορίζονται για την ομάδα κεφαλαίων 3, αυτά μπορούν να κλείσουν προσωρινά μόλις η ΕΕ συμφωνήσει ότι πληρούνται τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης:

Κεφάλαιο 10 – Ψηφιακός μετασχηματισμός και μέσα ενημέρωσης

- Η Μολδαβία έχει προχωρήσει αρκετά στην ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών — συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων σχετικά με την ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής, τις ψηφιακές υπηρεσίες και αγορές, την ψηφιακή εμπιστοσύνη και κυβερνοασφάλεια, τα δεδομένα, τους ημιαγωγούς, την τεχνητή νοημοσύνη και τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει επαρκή διοικητική ικανότητα για την επιβολή της εθνικής νομοθεσίας ευθυγραμμισμένης με το κεκτημένο της ΕΕ στους τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, των ψηφιακών υπηρεσιών και αγορών, της ψηφιακής εμπιστοσύνης και της κυβερνοασφάλειας, των δεδομένων, των ημιαγωγών, της τεχνητής νοημοσύνης και των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων. Έως την προσχώρηση, η Μολδαβία έχει διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του κεκτημένου στον τομέα των μέσων ενημέρωσης, με σκοπό την εγγύηση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης. Η Μολδαβία έχει διασφαλίσει επίσης την πλήρη ανεξαρτησία των αντίστοιχων εθνικών ρυθμιστικών αρχών, έως την προσχώρηση.

Κεφάλαιο 16 – Φορολογία

- Η Μολδαβία έχει προχωρήσει αρκετά στην ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ στους τομείς που απαιτούν περαιτέρω ευθυγράμμιση, ιδίως όσον αφορά την άμεση και έμμεση φορολογία, μεταξύ άλλων τον ΦΠΑ, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, τη φορολογία αυτοκινήτων, καθώς και τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας. Αυτό περιλαμβάνει την έγκριση και την εφαρμογή χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή ευθυγράμμιση με τους κανόνες της ΕΕ στους τομείς του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα, την αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά και τα βιομηχανοποιημένα καπνά, διασφαλίζοντας την ευθυγράμμιση με το πεδίο εφαρμογής, τις απαλλαγές και τους ελάχιστους συντελεστές. Η εν λόγω διαδικασία συνεπάγεται επίσης τη θέσπιση και την εφαρμογή κανόνων για την ανταλλαγή πληροφοριών, την καταπολέμηση των καταχρήσεων και τη φορολογία των επιχειρήσεων.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει επαρκή διοικητική ικανότητα με υψηλά πρότυπα ακεραιότητας στη φορολογική διοίκηση, καθώς και την απαιτούμενη υποδομή σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, με σκοπό την εφαρμογή και την επιβολή της φορολογικής νομοθεσίας, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής είσπραξης φόρων και την καταβολή συνεχών προσπαθειών για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη φορολογική διοίκηση. Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι η κεντρική υπηρεσία διασύνδεσης και η κεντρική υπηρεσία διασύνδεσης για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης διαθέτουν τις ενδεδειγμένες δομές και ρυθμίσεις, ώστε να είναι επαρκώς στελεχωμένες και λειτουργικές κατά την προσχώρηση.
- Η Μολδαβία έχει σημειώσει επαρκή πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη των οικείων συστημάτων ΤΠ για την υποστήριξη της φορολογικής διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τη διασυνδεσιμότητα και τη διαλειτουργικότητα με τα σχετικά συστήματα της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσων αφορούν τη διαχείριση του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, και όσων αφορά τη δημιουργία των συστημάτων ΤΠ που απαιτούνται για τη διοικητική φορολογική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας.

Κεφάλαιο 17 – Οικονομική και νομισματική πολιτική

- Η Μολδαβία έχει ευθυγραμμίσει το νομικό της πλαίσιο με το κεκτημένο της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσει την πλήρη ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα και της προνομιακής πρόσβασης, καθώς και να καταστήσει δυνατή την ενσωμάτωση της κεντρικής της τράπεζας στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών.
- Η Μολδαβία έχει ευθυγραμμίσει το νομικό της πλαίσιο, ώστε να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της ΕΕ σχετικά με τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια.

Κεφάλαιο 19 – Κοινωνική πολιτική και απασχόληση

- Η Μολδαβία έχει ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία της στους τομείς του εργατικού δικαίου και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία με το κεκτημένο της ΕΕ και έχει αποδείξει ότι, κατά την προσχώρηση, θα υπάρχουν επαρκείς διοικητικές δομές και ικανότητα επιβολής για την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ σχετικά με το εργατικό δίκαιο και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, ιδίως μέσω της ενίσχυσης του συστήματος της επιθεώρησης εργασίας.
- Η Μολδαβία έχει ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο της ΕΕ για την κοινωνική προστασία και ένταξη καθώς και για την απαγόρευση των διακρίσεων και την ίση μεταχείριση γυναικών και ανδρών στην απασχόληση και την κοινωνική πολιτική και αποδεικνύει ότι θα υπάρχουν επαρκείς διοικητικές δομές, διοικητικές ικανότητες και ικανότητες επιβολής κατά την προσχώρηση.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει επαρκή ικανότητα ώστε να διασφαλίσει αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας και του πλαισίου πολιτικής στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών, περιλαμβανομένων ικανοτήτων σχεδιασμού και λειτουργίας, να προωθήσει ουσιαστικό κοινωνικό διάλογο, καθώς και να εξασφαλίσει ικανότητες για τη μελλοντική διαχείριση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Κεφάλαιο 20 – Επιχειρήσεις και βιομηχανική πολιτική

- Η Μολδαβία έχει θεσπίσει και αρχίζει να εφαρμόζει συνολική βιομηχανική στρατηγική σε συμμόρφωση με τις αντίστοιχες πολιτικές της ΕΕ.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει επαρκείς διοικητικές ικανότητες και επίπεδο συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 25 – Επιστήμη και έρευνα

- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει τις αναγκαίες ικανότητες υλοποίησης για να διασφαλίσει την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την επιστήμη, ιδίως της δημόσιας χρηματοδότησης.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι έχει δημιουργήσει δομές για την ενίσχυση των οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής της στρατηγικής «Εξυπνη Μολδαβία» 2024-2027 και μέτρων για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα στην έρευνα και την καινοτομία.
- Η Μολδαβία εφαρμόζει το εθνικό πρόγραμμα για την έρευνα και την καινοτομία 2024-2027, ιδίως για τη στήριξη της περαιτέρω ενσωμάτωσης στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας.

Κεφάλαιο 26 – Εκπαίδευση και πολιτισμός

- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι έχει θεσπίσει το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο και πλαίσιο πολιτικής, τον αντίστοιχο δημοσιονομικό σχεδιασμό και μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, με σκοπό την εκπλήρωση των στόχων πολιτικής της ΕΕ στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπως και μεταξύ άλλων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της νεολαίας, του αθλητισμού και του πολιτισμού. Τα ανωτέρω περιλαμβάνουν μέτρα με σκοπό τη γεφύρωση του χάσματος με τους στόχους που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και τη σταδιακή οικοδόμηση ενός αξιόπιστου και διαλειτουργικού συστήματος για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε όλους τους επιμέρους τομείς της εκπαίδευσης.

Κεφάλαιο 29 – Τελωνειακή ένωση

- Η Μολδαβία έχει προχωρήσει αρκετά στην ευθυγράμμιση με τους τομείς όπου απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση, ιδίως με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα και το αντίστοιχο παράγωγο δίκαιο, καθώς και με άλλα τελωνειακά νομοθετήματα της Ένωσης, όπως για τις τελωνειακές ατέλειες και για την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, τα πολιτιστικά αγαθά, τα μετρητά, τις πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών και τα αγαθά διπλής χρήσης.
- Η Μολδαβία έχει αποδείξει ότι διαθέτει επαρκή διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα με υψηλά πρότυπα ακεραιότητας και επιδόσεων της τελωνειακής διοίκησης, καθώς και την απαιτούμενη υποδομή στα κεντρικά, περιφερειακά και τοπικά τελωνεία της για την εφαρμογή και την επιβολή της τελωνειακής νομοθεσίας της, τον αποτελεσματικό έλεγχο και εποπτεία της διασυνοριακής κυκλοφορίας και την καταβολή συνεχών προσπαθειών κατά της διαφθοράς στον τελωνειακό τομέα.
- Η Μολδαβία έχει επιδείξει επαρκή πρόοδο όσον αφορά την προετοιμασία και την ανάπτυξη των ψηφιακών τελωνειακών συστημάτων που απαιτούνται για την εφαρμογή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα και άλλων τελωνειακών νομοθετημάτων της Ένωσης, μέσω της εκπόνησης και της θέσπισης εθνικής στρατηγικής ΤΠ και σχεδίου εφαρμογής για τα τελωνεία και μέσω της διασφάλισης των αναγκαίων δημοσιονομικών και ανθρώπινων πόρων για την ανάπτυξη των εν λόγω ψηφιακών τελωνειακών συστημάτων και τη διαλειτουργικότητά τους με το ψηφιακό τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ.

* *

Η παρακολούθηση της προόδου ως προς την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ και τα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα, καθώς και ως προς την εφαρμογή τους, θα συνεχιστεί σε όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην παρακολούθηση όλων των ειδικών ζητημάτων που αναφέρονται ανωτέρω προκειμένου να εξασφαλιστούν η διοικητική ικανότητα της Μολδαβίας, η ικανότητά της να ολοκληρώσει τη νομική ευθυγράμμιση σε όλους τους τομείς της παρούσας ομάδας κεφαλαίων, καθώς και η περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις σχέσεις της παρούσας ομάδας κεφαλαίων με άλλες ομάδες διαπραγματευτικών κεφαλαίων. Η τελική αποτίμηση της συμμόρφωσης της νομοθεσίας της Μολδαβίας με το κεκτημένο της ΕΕ και τα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα καθώς και της ικανότητάς της για την εφαρμογή του κεκτημένου αυτού μπορεί να γίνει μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο των διαπραγματεύσεων. Εκτός από όλα τα στοιχεία τα οποία ενδέχεται να ζητήσει η ΕΕ για τις διαπραγματεύσεις της παρούσας ομάδας κεφαλαίων και τα οποία πρέπει να υποβληθούν στη διάσκεψη, η ΕΕ καλεί τη Μολδαβία να παρέχει τακτικά στο Συμβούλιο Σύνδεσης λεπτομερή και γραπτά στοιχεία σχετικά με την πορεία εφαρμογής του κεκτημένου της ΕΕ.

Με βάση όλες τις ανωτέρω εκτιμήσεις, η διάσκεψη θα πρέπει να επανέλθει σε αυτή την ομάδα κεφαλαίων σε εύθετο χρόνο.

Επιπλέον, η ΕΕ υπενθυμίζει ότι ενδέχεται να υπάρξει νέο κεκτημένο της ΕΕ μεταξύ της 7ης Οκτωβρίου 2026 και της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων.